

ΔΕΣΤΗΡ

ΚΡΗΤΙΚΟΣ

ΟΡΓΑΝΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΝ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΝ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ
ΤΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΠΑΡ' ΗΜΙΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ ΚΑΙ ΛΟΓΟΓΡΑΦΩΝ

Διευθυντής Γ. Ι. ΔΕΔΕΛΑΚΙΣ Δ. Φ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΟΔΟΣ ΤΟΠΧΑΝΑ ΑΡΙΘΜΟΣ 78

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ

Η ΕΝ ΤΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΑΝΑΤΡΟΦΗ

Πολλοί τῶν ἡμετέρων καὶ ξένων ἐγκρίτων παιδαγωγῶν καὶ διδασκάλων πολλὰς κατὰ καιροὺς ἐξήνεγκον γνώμας καὶ πολλὰ ἐν σοφαῖς καὶ περισπουδάστοις παιδαγωγικαῖς πραγματεῖαις ἔγραψαν περὶ τῶν μέσων καὶ τῶν παραγόντων τῆς ἀγωγῆς ἐκεῖνων. οἵτινες οὐ μικρὸν συμβάλλουσιν εἰς τὴν ἐπιτέλειαν καὶ πραγμάτωσιν τοῦ ὕψηλοῦ καὶ ἱεροῦ αὐτῆς σκοποῦ. Ἐξῆραν δ' οὗτοι ὑπὲρ πάντα ἄλλον παράγοντα τὸ ἔργον τῆς οἰκογενείας, τὸ βαίνειν ἐν τῇ τῶν παιδῶν ἀνατροφῇ ὅπως μὲν αὐτοβούλως κατὰ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἀπαιτήσεις τῆς ὀρθῆς ἀγωγῆς, ἰδίᾳ δὲ ἐν συμπράξει μετὰ τῆς σχολῆς κατὰ σύστημα σκόπιμον καὶ μεθοδικόν, ἐδραζόμενον ἐπὶ τοῦ νῦν πνεύματος τῆς παιδαγωγικῆς ἐπιστήμης καὶ εὐθέως χωροῦν πρὸς τὴν σωματικὴν, πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν ἀνάπτυξιν καὶ δικιόρρωσιν τοῦ ἐκπαιδευομένου, ἅτινα ἀποτελοῦσι τὸν σκοπὸν πάσης ὑγιούς ἀνατροφῆς.

Ζήτημα τοιοῦτον, ὅποιον ἡ συνεργασία καὶ ἄμεσος σχολῆς καὶ οἰκογενείας σχέσις ἐν τῇ διαπαιδαγωγίᾳ τῆς νεότητος σπουδαίαν ἀσκοῦν ἐπίδρασιν ἐπὶ τε τῶν ἀτόμων καὶ τῶν ἐθνῶν. μὴ ἀναφανέν ὅπως αὐτομάτως ἢ κατ' ἐπινοίαν τυχαίαν ἀλλὰ διὰ σοβαρῆς καὶ βαθείας μελέτης καὶ ἐξετάσεως ἐπὶ τῶν πνεύματι καὶ ἡθικῆς νοσηρῶν καὶ ἀκέρπων ἀποτελεσμάτων ἀγωγῆς, ὑγιούς μὲν καὶ λελογισμένης, περιορισμένης δ' ὅμως ἐν τῇ σχολῇ, δὲν ἦτο δυνατόν οἱ ἀληθεῖς τῆς παιδαγωγίας θεράποντες νὰ ἐγκαταλίπωσιν εἰς τὴν ἀφάνειαν καὶ ἄγνοιαν χωρὶς νὰ δικτρανώσωσι ποικιλοτρόπως αὐτὸ πρὸς ἀκριβῆ παρὰ τῶν ἐνδιαφερομένων διάγνωσιν τῶν ἀληθῶν αἰτίων τῆς ἀποτυχίας τοῦ σχολικοῦ ἔργου μεθ' ὅλην τὴν καταπληκτικὴν πρόοδον

τῆς παιδαγωγικῆς καὶ τὴν κατὰ ταύτην βαίνουσαν τοῦ σχολικοῦ ἔργου. Πᾶσαι αἱ περὶ διαπλάσεως καὶ ἐξευγενίσσεως τῆς ψυχῆς καὶ ἐξημερώσεως τῆς καρδίας τοῦ ἀνατρεφομένου ἐκ μέρους τοῦ διδάσκοντος ὑποθήκαι καὶ νοουθεσίαι, ἅπαντα τὰ πνευματικὰ καὶ ἠθικὰ παιδονομικὰ μέτρα, τὰ ἐκάστοτε ὑπὸ τούτου ἐφαρμοζόμενα, ὅπως σχεδὸν ἀτελεσφόρητα καὶ ἀνωφελῆ ἀποβιβάζουσιν, ἐὰν ταῦτα δὲν ἐπαναλαμβάνωνται πολλαχῶς ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ λόγῳ τε καὶ ἔργῳ δὲν ἐνισχύωνται ὑπὸ τῶν ἀρχηγῶν τῆς οἰκογενείας «τώρα (ὅτε σχολεῖα ὑπάρχουσιν), λέγει ὁ παιδαγωγὸς Σάλλτμανν, φρονοῦσιν οἱ γονεῖς οὐ δὲν χροιάζονται πλέον νὰ φρονιτίζωσι περὶ τῆς ἀγωγῆς τῶν τέκνων των, λέγοντες ὅτι πρὸς τοῦτο ἵπάρχει τὸ σχολεῖον καὶ μάλιστα ὁ διδάσκαλος. Ἡ γνώμη αὕτη εἶναι ὅπως ἐσφαλμένη. Καὶ τώρα ἀκόμη πρόεισι οἱ γονεῖς μετὰ ζήλον νὰ συντρέχωσιν εἰς τὸ ἔργον τῆς ἀνατροφῆς τῶν τέκνων των καὶ νὰ ζητήσωσι νὰ ὑποστηρίξωσι τὸ σχολεῖον κατὰ δύναμιν, ὅπως ἡ ἐκπαιδεύσις καὶ ἡ ἀγωγή τῶν τέκνων βραβεύηται ἀπὸ κικλᾶς ἐπιτυχίας. Μόνον ἐν τῇ περιπτώσει καθ' ἣν σχολεῖον καὶ οἶκος κοινῶς ἐργάζονται εἰς τὸ ἔργον, ὑπερ Κύριος ὁ Θεὸς ἐνετάλη αὐτοῖς, δύναται νὰ ἐλθῆ εὐλογία». Εἶνε πλέον ἢ βέβαιον, ὅτι πολὺ μικρὰν, ἵνα μὴ εἰπωμεν οὐδεμίαν, ἠθικὴν ἐπίδρασιν καὶ ἐποικοδομητικὴν ἐνέργειαν ἐπωφελεῖ ἐπὶ τοῦ θυμικοῦ τῆς μαθητικῆς νεολαίας κέκτηνται αἱ ἀπὸ τῆς διδασκαλικῆς ἔδρας ἐκάστοτε διδόμεναι συμβουλαὶ καὶ παραινέσεις περὶ ἀποχῆς αὐτῆς ἀπὸ τῆς βλασφημίας, αἰσχρολογίας, σκιοφαντίας, φθόνου, μέθης καὶ ἄλλων κακιῶν, ὅταν αὕτη ἐν τῇ οἰκίᾳ ἰδίως ὕμματα βλέπῃ τοὺς γονεῖς ὑποπίπτοντας συγχάκις εἰς ταύτας. Ὅταν τὰ τέκνα ἐν τῷ οἴκῳ ἀκούωσι τοὺς γονεῖς αὐτῶν νὰ ἐκφέρωσι τὰς δεινοτέρας καὶ ἀνιερωτέρας τῶν ὕβρεων καὶ βλασφημιῶν κατὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν λοιπῶν τῆς ἡμετέρας (Θρησκείας ἱερῶν καὶ ἀγίων προσώ-

πων, να κακολογῶσι και διαβάλλωσι τὸν πλησίον· ὅταν ἐν τῇ οἰκίᾳ μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς οικογενείας βασιλεύῃ ἡ διχόνοια καὶ ἡ φιλονεικία· ὅταν τὸν πατέρα αὐτῶν πολλάκις βλέπωσιν ἐν μέθῃ καὶ κραυγαῶν διατελοῦντα, παίζοντα τὰ χαρτιά ἐν διακρίσει κέντρους· ὅταν ἀκούωσιν αὐτὸν λοιδοροῦντα καὶ ἐμπρίζοντα ἐν ἀσυστόλῳ καὶ ἀσυγγνώστῳ ἀστεϊσμῷ διὰ παντοίων αἰσχρῶν καὶ ἀνηθικῶν λέξεων διακρίους δυστυχεῖς ἀνθρώπους· ὅταν βλέπωσι τοὺς γονεῖς αὐτῶν κατὰ τὰς Κυριακάς καὶ τὰς λοιπὰς τοῦ ἔτους μεγάλας ἐορτάς νὰ μὴ συχάζωσιν εἰς τὴν ἐκκλησίαν μηδ' αὐτὰ τὰ ἴδια νὰ ἀποστέλλωσιν εἰς ταύτην ἀλλ' εἰς ἐργασίας γεωργικὰς. Ὅταν, λέγω, πάντα ταῦτα βλέπωσιν ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ κοινωνίᾳ καθ' ἡμέραν, εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀποβῶσιν ἀνδρωθέντα τὰ δυστυχῆ ταῦτα τέκνα χρηστοὶ καὶ ἐντιμοὶ πολῖται μεθ' ὅλην τὴν εὐσυνείδητον τοῦ σχολείου ἐργασίαν. Ἐκ τῆς ἐν πνεύματι ὁμοιοῦς, ἀγάπης καὶ ἀφοσιώσεως πρὸς τὰ τέκνα κοινῆς αὐτῶν παιδαγωγικῆς ἐργασίας ἐξαρτᾶται ἡ ἐπιτυχία πάσης ἀγωγῆς ὑγιοῦς. Οἰογένηται ἐν ἡ πατὴρ καὶ μήτηρ ἐργάζονται ὅπως ἀντιθέτως, ὅπου τὸ ἀσυμβίβαστον τῶν αἰσθημάτων καὶ ἰδεῶν προκαλεῖ ἐριδίας καὶ διαπληκτισμούς, ταραχὴν καὶ εἰς πάντα ἀκαταστασίαν, ὅπου ἀντὶ νὰ θερμαίνῃ καὶ ἀπκλύνη τὴν ψυχὴν τῶν ἀθῶων παιδίων ἡ ἀγάπη καὶ ἰλαρότης τῶν γονέων, ἐκτραχύνει καὶ ἀποβαρβακρῶνει αὐτὴν ἢ δυσμένεια, ἢ ἀγροικία καὶ ἢ σκαιότης ἐν ταύτῃ οὐδεὶς ἀπολύτως, οὐδεὶς δύναται νὰ γίνῃ λόγος περὶ ἠθικῆς διαμορφώσεως. Ἐν αὐτῇ ὑφίσταται καὶ βραχυλεύει πανδικιόνιον, ἐξ οὗ μάλιστα ἡθελεῖ τις ἐλπίτη νὰ ἐξέλθωσιν εἰς τὴν κοινωνίαν ἀνθρώποι εὐγενεῖς καὶ χρηστοὶ τὸ ἦθος. «Ἡ ἀγοιότης γεννᾷ ἀγοιότητα καὶ ἡ ἡμερότης ἡμερότητα» ἔλεγεν ὁ μέγας παιδαγωγὸς Ἑρβ. Σπένσερ. Ἀνθρώπος ὅστις δὲν ἠτύχησε νὰ λάβῃ καλὴν οικογενειακὴν ἀνατροφήν καὶ ἐὰν σοφὸς ἀποβῇ καὶ ἀν εἰς τὰ ἀνώτατα τῆς κοινωνικῆς ἀξιώματα ἀνέλθῃ, πάντοτε ἐν ἑαυτῷ θὰ φέρῃ τὰ ἔχνη τῆς ἀγροικίας καὶ σκαιότητος, ἅτινα ἐκ τῆς οικογενεῖς ἐκληρονόμησεν. Ὁ τυχὼν δὲ ἀνατροφῆς ἐπιμεμηλημένης καὶ ἐν κατὰ τὰς μεταπτώσεις τῆς τύχης εἰς οἰκτρὰν κατάστασιν καταντήσῃ, θὰ φέρῃ ἐν τῷ προσώπῳ αὐτοῦ ἀνεξάλειπτα τὰ ἔχνη τῆς εὐγενείας καὶ ἡμερότητος. Αἱ εἰδεχθεῖς καὶ ἀπεισίαι εἰκόνας τῶν βδελυρῶν κακιῶν τῶν γονέων διὰ λόγων καὶ πράξεων ἐκτυλισσόμεναι καὶ πρὸ τῶν ὀμμάτων τῶν τέκνων παρουσιάζόμεναι δὲν δύναται ἢ νὰ ἀποτυπωθῶσι τοσοῦτον ζωηρῶς καὶ ἀνεξιτήλως ἐπὶ τῶν ἀπαλῶν καὶ εὐπλάστων ψυχῶν αὐτῶν, ὥστε νὰ ἀποβῶσιν ἐλαττήρια καὶ δυνάμεις ἀκταγωνίστοι τῶν βουλήσεων καὶ πράξεων ἐν τῇ μετέπειτα βιωτικῇ αὐτῶν σταδιοδρομίᾳ. Αὐταὶ ὀσημέρια, ἀναπλάσσόμεναι καὶ ἐνισχυόμεναι, ὡς μὴ ὄφελε, καὶ ὑφ' ὁμοίων τοιούτων κοινωνικῶν, θὰ προδιαγράψωσι καὶ κανονίσωσι τὸν χαρακτήρα καὶ τὴν ὁδόν, τὴν ὁποῖαν ἠλικιωθέντα θὰ ἀκολουθήσωσιν ἐν τῷ βιωτικῷ τῶν ἔργῳ. Γνωστὴ τυγχάνει τοῖς πολλοῖς ἡ τυφλὴ μιμητικότης καὶ ἀπεριόριστος περιεργία τῆς παιδικῆς τοῦ ἀνθρώπου ἡλικίας, ἰδιότητες ἐμφυτοὶ αὐτῇ, εἰς ἃς ὀφείλεται ἡ γνώσις καὶ ἐκμάθησις τῆς μητρικῆς γλώσσης καὶ τῶν περιστοιχοῦντων αὐτὴν παντοίων τῆς φύσεως καὶ τῆς τέχνης ἀντικειμένων.

Ἡ ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων παρατηρουμένη κλίσις καὶ ἡ ἀγάπη τῶν τέκνων πρὸς τὸ ἔργον τοῦ πατρὸς ὅπερ ἐνισχυόμενον βραδυτέρον διὰ τῆς ἐξεως καὶ διακρίοντος ἀποκλειστικῶν αὐτῶν

ἀποβαίνει ἐπάγγελμα κατ' ἀρχὴν τῇ ἀσυνειδήτῳ μιμητικότητι ὀφείλεται: Οἱ παῖδες λοιπὸν πρὸ τῶν τελομένων ἐν τῇ οἰκίᾳ δὲν διάκεινται ἀπκθῶς, ἀλλὰ παρακολουθοῦσι μετὰ προσοχῆς καὶ ζωηροῦ ἐνδιαφέροντος πάντα τὰ λεγόμενα καὶ πρακτόμενα ἐν αὐτῇ ὑπὸ τῶν γονέων· καὶ ἐπιχειροῦσιν εἶτα καὶ αὐτοὶ καθ' ὅμοιον τρόπον νὰ ἐξωτερικεύσωσι ταῦτα οἰσδηλοῦντα φύσει καὶ ἂν ὣσι, διότι οὐδεμίαν κέκτηνται γνώσιν τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τοῦ κακοῦ, οὐδὲ κρίσιν ἰκανὴν, ὅπως τὰς ἐντυπώσεις τῶν πέριξ τελομένων εἰς ἐλεγχον ἀύστηρόν καὶ ἐξετάσιν ὑποβάλωσι καὶ ρυθμίσωσι κατὰ τὸ ἠθικὸν ἢ μὴ αὐτῶν περιεχόμενον τὰς βουλήσεις καὶ πράξεις των. — Κατὰ ταῦτα πᾶν τὸ πρακτόμενον ἐν τῇ οἰκίᾳ ὑπὸ τοῦ πατρὸς, τῆς μητρὸς καὶ τῶν λοιπῶν τῆς οικογενείας μελῶν κατ' ἀπομίμησιν ἐπαναλαμβανόμενον ὑπὸ τοῦ ἀνοήτου παιδὸς πολλάκις βαθεῖως ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ θὰ ριζωθῇ ἐπὶ τοσοῦτον ὥστε καὶ ὀπότεν ὀριμος τὸ σῶμα καὶ τὸν νοῦν γείνη δὲν θὰ δυνηθῇ ν' ἀπόσχη τοῦτου. Θὰ ἀποβῇ εἰς αὐτὸν ἕξις ἢτις κατ' Ἀριστοτέλην «Ὀμοία τίς ἐστι τῇ φύσει». Ἄν λοιπὸν ὁ παῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ περιστοιχίζεται ἀπὸ καλῶν παραδείγματα καὶ ἐκ τῶν κακῶν συναναστροφῶν προφυλάσσηται, θὰ ἀποβῇ οὕτως καλὸς κἀγαθὸς πολίτης ἄλλως δυστυχία, ἀθλιότης καὶ ἐλεεινότης τὸν ἀναμένει πρὸς αἶσχος ἑαυτοῦ καὶ τῆς οικογενείας καὶ τῆς φιλάτης πατρίδος. Ἄς ἐνωτισθῶσιν καὶ ἄς ἀκολουθήσωσιν οἱ γονεῖς τοὺς σοφοὺς λόγους καὶ συμβουλὰς τοῦ παιδαγωγοῦ Ρουέγγ. «Ἀπὸ τῆν οικογένειαν ἀπαιτεῖται ἐν πρώτῃ γρημμῆ, εἶνα αὐτῇ ἀκαταπαύστως περιστοιχίζῃ τὸ παιδίον μὲ καλὰ ἢ παραδείγματα· αὐτῇ εἶναι ἡ ἀτμόσφαιρα, εἰς τὴν ὀποῖαν τὸν αὐτὸν ὑγίᾳ ἢ ἀσθενῇ ἀέρα ἀναπνεῖ· αὐτῇ πρέπει νὰ θέσῃ τὴν βᾶσιν πρὸς ἀληθῆ ἐκτίμησιν ἔλων τῶν ἐνεργειῶν, καὶ οὕτω νὰ ἀναπτύσῃ τὴν δύναμιν, ἢτις μόνῃ δύναται νὰ ἀντίσταθῇ κατὰ τοῦ κακοῦ παραδείγματος. Ὅσω συχνότερον τὰ χρηστά ἢθη ἐκδηλοῦνται ἐν τῷ βίῳ ὅλων τῶν μελῶν τῆς οικογενείας, τόσο βελύτερον εἰσδύουσιν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου Περὶ τίνος καὶ πῶς οἱ γονεῖς ὀμιλοῦσι, τί πράττουσι καὶ παραγγέλλουσι, ἔχουσι σημασίαν οὐχὶ τὴν τυχοῦσαν διὰ τὴν παιδικὴν ἐνέργειαν· ἀλλ' ἔτι ἰσχυρότερον ἐγκόλπεται καὶ μετοικίζεται τοῦτο ἐκ τοῦ παραδείγματος τῶν ἀδελφῶν καὶ τῶν λοιπῶν συμπαικτῶν. . . . Ὅ,τι ὁ οἶκος παρημέλησεν ἢ ἀπέτυχεν, δὲν δύναται τὸ σχολεῖον ἐντελέστερον νὰ ἀνορθώσῃ, ἀν καὶ ἐν αὐτῷ τὸ παράδειγμα εἶναι ὁ ἰσχυρότερος μοχλός». Ἄς μὴ λησμονῶσι λοιπὸν οἱ γονεῖς ὅτι βαρεῖν φέρουσι τὴν εὐθύνην διὰ τὴν ἀνατροφήν τῶν τέκνων αὐτῶν, καὶ ὅτι μίαν ἡμέραν θὰ δώσωσι λόγον περὶ τῆς ἐκπληρώσεως, τοῦ ἔργου τῆς ἀγωγῆς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Ταύτην δὲ τὴν προσευχὴν καθ' ἡμέραν ἄς ἀναπέμπωσιν αὐτῷ «Κύριε διδάξόν με τὸ ἔργον Σου, εἶνα εἰς τὰ τέκνα μου ὀρθῶς Σε ἀντιπροσωπεύω».

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΟΥΤΙΜΟΣ

Δημοδιδάσκαλος

Ὁ Κουφιοκεφαλῆς εἶνε ἀσθενής.

— Πῶς πηγαίνεις μικρὲ μου, τὸν ἐρωτᾷ ὁ θεὸς του; σοῦ ἔβαλε ὁ ἰατρὸς θερμόμετρον;

Καὶ ὁ Κουφιοκεφαλῆς ὅστις ἐνόμιζε ὅτι τὸ θερμόμετρον ἦτο ἰατρικόν.

— Μάλιστα καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ὄρας εἶμαι καλλίτερο.

ΔΥΟ ΕΒΔΟΜΑΔΕΣ ΕΝ ΚΡΗΤΗ

(ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ ΥΠΟ Β.)

[Μεταφερόμεν εἰς τὸν «Κρητικὸν Ἀστέρα» ἐκ τῶν «Παναθηναίων» (τεύχ. 152 καὶ 153) τὸ ὑπὸ τὸν τίτλον «Δύο ἑβδομάδες ἐν Κρήτῃ» δημοσιευθὲν ἄρθρον, οὗ τὸ γερμανικὸν πρωτότυπον κατεχωρήσθη ἐν τῷ «Westermann's Jahrbuch der Illustrierten Deutschen Monatshefte» τόμ. 35ῳ (σελ. 622 - 631), Brat-unschweig, 1874. Τοῦ ἁρθροῦ τούτου ὁ διὰ τοῦ στοιχείου Β. δηλούμενος συγγραφεὺς εἶναι ἡ αὐτοῦ Ὑψηλότης ὁ Πρίγκιψ Διάδοχος τοῦ Σάξ-Μάινγγεν Βερνάδος, ὅστις περιῆλθε τῷ 1873 πολλὰ μέρη τῆς ἡμετέρας Πατρίδος, ἐδημοσίευσεν δὲ εἰς τα γερμανικὰ καὶ ἐν γενικαῖς γραμμαῖς τὰς ἐκ τοῦ ταξιδίου τούτου ἀναμνήσεις του. Τὸ ἄρθρον τοῦτο τοῦ Πρίγκιποῦ ὅστις, ὡς γνωστόν, ὀμιλεῖ νῦν καὶ γράφει τὴν νῦν «Ἑλληνικὴν μετ' ἐκπληρώσεως ὀριθότητος, διακινεῖ ἀγάπῃ πρὸς τὴν Κρήτην καὶ μέγας θαυμασμὸς πρὸς τὰς ἐξαιτίας αὐτῆς φυσικὰς καλλόνάς, μετεφράσθη δὲ ὑπὸ τοῦ συμπολίτου ἡμῶν καθηγητοῦ κ. Καλιτσουάνη καὶ δημοσιεύθη ἐν τοῖς «Παναθηναίοις» ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς τετάρτης ἡμέρας ἐπισκευῆς τῆς αὐτοῦ Ὑψηλότης εἰς τὴν Ἑλλάδα κατὰ τὸν παρελθόντα Ἰανουάριον. Δυστυχῶς ἐν τοῖς «Παναθηναίοις» μεταβλήθησαν τινα ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ μεταφραστοῦ, ὅστις διακινεῖται ἐν Βερολίνῳ δὲν ἠδυνήθη νὰ ἴδῃ τὰ τυπογραφικὰ δοκίμια· τούτου ἕνεκα ἡ νῦν ἐν τῷ «Κρητικῷ Ἀστῆρι» καταχωριζομένη μετὰ διορθώσεων μεταφράσις δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς ἡ ἀκριβεστὴρα πασῶν].

Ἐν Ρεθύμνῃ τῇ 20ῇ Ματίου 1873

Τῇ ἑσπέρᾳ τῆς 16ης Μαρτίου 1873 ἐπεβιβάσθημεν ἐν τῷ λιμένι τῆς Σύρου ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου «Β.έννη» τῆς ἐταιρείας Λόυδ, τὸ ὁποῖον περὶ τὴν ἐνάτην ὥραν ἀπέπλευσεν. Ἐν τῷ πλοίῳ συνηγιθήθημεν μετὰ τινος ἀκουράστου ταξιδιῶτου, τοῦ κ. Π. ἐκ Λυβέκκης τῆς Γερμανίας, ὅστις ὑπῆρξε συνοδοιπόρος ἡμῶν καθ' ὅλην τὴν ἐκδρομὴν ταύτην.

Ἡ θάλασσα κατὰ τὸν νυκτερινὸν ἡμῶν πλοῦν ἦτο λίαν τεταραγμένη· ὅτε δὲ τὴν πρωΐαν ἀνήλθομεν εἰς τὸ κατάστρωμα, δὲν ἐδλέπομεν πλέον τὸ σύμπλεγμα τῶν ἑλληνικῶν νήσων. Πέριξ ἡμῶν δὲν ὑπῆρχέ τι ἄλλο εἰμὴ οὐρανὸς καὶ θάλασσα. Ὁ ὀρίζων ἦτο λίαν αἴθριος· ἀλλ' οὐχί!, πρὸς δυσμὰς ἐφαίνετο λευκὸν τι νέφος λίαν ἐκτεταμένον καὶ εὐκρινοῦς ὅλως διαγράμματος. Πλησιάζοντες ἀνεγνωρίσαμεν μετ' εὐφροσύνης ὅτι εἴχομεν πρὸ ἡμῶν τὰ εὐρέα νῶτα χιονοσκεπτοῦς ὄρους, οὕτινος αἱ ἐκτυφλωτικῶς λευκαὶ φάραγες καὶ κορυφαὶ μετ' αὐξανομένης διαρκῶς ἐναργείας ἀνεφαίνοντο, ἐνῷ αἱ πρόποδες αὐτοῦ ἐκαλύπτοντο ὑπὸ κωνῶν νεφελῶν. Περὶ τὴν μεσημβρίαν κατεπλεύσαμεν εἰς τὸν μικρὸν τῶν Χανίων λιμένα.

Ἐπειδὴ ἡ Γερμανία δὲν ἔχει ἴδιον Προξενεῖον ἐν Κρήτῃ, ¹⁾ εἶχον παρακαλέσει τὸν ἐν Σμύρνῃ Γενικὸν Πρόξενον τῆς Αὐτρίας νὰ μὲ συστήσῃ εἰς τὸν ἐν Κρήτῃ συναδέλφον αὐτοῦ, ὅστις ²⁾ καὶ τῷ νῦν: εὐθὺς μετὰ τὸν κατάπλου ἡμῶν ἀνήλθεν εἰς τὸ ἀτμόπλοιον. Ἦτο προσηνὴς πρεσβύτερος ἔχων σεδοσκίαν λευκὴν γενειάδα καὶ κόμην. Ἐξήλθομεν εἰς τὴν ξηράν. Τὸ πρῶτον νῦν ἐπάτου τὸ ἔδαφος τοῦ βασιλείου τοῦ Μίνως, τὴν γενέθλιον χώραν τῆς Ἀριάδνης καὶ τῆς Φαίδρας, τὴν περίφημον ἐκ τῶν μύθων νήσον, ἣτις εἶναι σχεδὸν terra incognita εἰς Εὐρωπαίον, καὶ ἦν ταχέως, ἐμελελει ἀπείρως πολὺ νὰ ἀγαπήσῃ

Ἐπειδὴ ὁ πολιτισμὸς ἐνταῦθα δὲν ἔχει ἐπὶ τοσοῦτον ἀνάμνη προχωρήσει ὥστε νὰ ὑπάρχωσι ξενοδοχεῖα—πρὸς τί αἰτιῶς τε—ἀνάγκη ὁ ξένος κατὰ τὰ ἀρχαῖα ἔθιμα νὰ ξενισθῇ

ὑπὸ τινος, ἢ ξενίξ δὲ αὕτη προσηνέχθη καὶ εἰς ἐμὲ ὑπὸ τοῦ Προξένου.

Μετὰ τὴν ἐπίσκεψίν μου πρὸς τὸν Γενικὸν Διοικητὴν ³⁾ σκαῖον τινα καὶ σκυθρωπὸν Παλαιότουρκον, οὕτινος ἡ διαγωγή ἤρμιζε μᾶλλον εἰς ὀλολύζοντα δερβίσην ἢ εἰς Ἐξοχήτητα, ἐδέχθη τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ γραμματέως αὐτοῦ, ⁴⁾ προσελθόντος διὰ νὰ μὲ συνοδεύσῃ εἰς περίπατον ἐφ' ἀμάξης. Ὁ περίπατος οὗτος ἐγένετο διὰ μέσου τῆς οὐδὲν ἀξίον λόγου παρεχούσης πόλεως πρὸς τὸ περιβόλιον Τούρκου τινὸς Βέη. Μόλις διέβη τις τοὺς ρυπαροὺς δρόμους, ὁποῖον ἐκτακτον ἰεῖμα παρουσιάζεται πρὸ τῶν ὀμμάτων αὐτοῦ. Εὐρεῖα πεδιάς πρὸ τῶν ποδῶν ἡμῶν, ἧς ὑπεράνω ὡς πράσινοι τάπητες ἦσαν ἐξηλωμένα χλόη καὶ σπαρτά, ἧ εὐρίσκοντο πυκνοὶ καὶ ἐκτεταμένοι ἐλαιῶνες, ἐν οἷς πολλαχοῦ κυπαρισσῶνες ἢ πίτυες ὑπερηφάνως τὰς κορυφὰς αὐτῶν πρὸς τὸν οὐρανὸν ἐξέτεινον· καὶ ἐπαύλειον δὲ καὶ χωρίων πλῆθος χαριέντως ἐξεφάνετο. Ὅπισθεν ἦσαν πράσινα καὶ χαμηλοτέρως πρὸς ὄρη, ὑπερβλλόμενα ὑπὸ τῶν χιονοσκεπῶν πλευρῶν τῶν Λευκῶν Ὀρέων. Μυθευτικωτάτῃ ὡς ἀληθῶς τοποθεσία.

Τῇ 18ῃ τοῦ μηνὸς ἠρξάμεθα τῆς περιουσίας.

Ἡ συνοδεία ἡμῶν ἠρξήθη προστεθέντων τοῦ τε υἱοῦ καὶ τοῦ γαμβροῦ τοῦ Προξένου (Ὁ γαμβρὸς οὗτος ⁵⁾ τοῦ Προξένου ἀντιπροσωπεύει ἐν Χανίοις τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς. Ὑπὸ τοῦ Πασσᾶ ἐδέθη ἡμῖν σινοδέια ἐκ τεσσάρων ἐφιππων χωροφυλάκων (σουβαρήδων) πρὸς δὲ καὶ τις ἀξιωματικὸς τῆς ἀστυνομίας ἐξοχον ὑπόδειγμα Φάλσταφ. Καίτις διευχυρίζετο ὅτι ἡ νῦν ἀνατεθεῖσα εἰς αὐτὸν ἐντολή ἦτο ἡ τιμητικωτάτη τοῦ βίου αὐτοῦ, οὐχ ἦταν ἐφαίνετο ὡς ἐὰν ἀπεστέλλετο πρὸς ἀπότισιν ποινῆς, διότι ὁ γιγαντιῶδης κορμὸς αὐτοῦ, περιβεβλημένος τεράστιον χονδρὸν ἐπενδύτην, προῦξενε· εἰς αὐτὸν τοσαύτην ζέστην, ὥστε οὐ μόνον εἶχε διαρκῶς ἀνεφωγμένα τὸ περιλαίμιον καὶ τὰ τέσσαρα ἀνώτερα κομβία τῆς στολῆς αὐτοῦ, οὕτως ὥστε νὰ δύναται τις νὰ ἐξακρδῶσῃ τὴν ἔλλειψιν λαίμοδέτου καὶ ὑποκαμίσου, ἀλλὰ καὶ τὸν σάκκον εἶχεν ὑπὸ τὰς μασχάλας διατυπῆσαι, δ.κ. νὰ δύνηται ὁ ἀὴρ νὰ ἔχη ἐλευθερωτέραν κυκλοφορίαν εἰς τὸ διακινούμενον σχεδὸν σῶμά του.

Ταύτης τῆς μορφῆς προηγούμενης, ἐξήλθομεν ἐφιπποι: ἐκ τῶν Χανίων.

Διηρχόμεθα τὸ πρῶτον ἐπὶ μακρὸν ἄθλιον δρόμον μετὰ βράχων καὶ θαλάσσης, λίαν ἐπίπονον, ἕως ὅτου ἐφθάσαμεν εἰς τὴν πεδιάδα, ἐξ ἧς πάλιν ἡ ὁροσειρὰ ἐν πάσῃ τῇ μεγαλειότητι αὐτῆς ἐξελίσσετο. Μετὰ πέντε ὥρων πορείαν ἐφθάσαμεν εἰς Βάμον, μικρὸν καὶ ὑψηλὰ κείμενον χωρίον. Ἐνταῦθα περιεποιήθη ἡμᾶς ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ Πασσᾶ, ὁ εὐπαίδευτος καὶ φιλόφρων Μπεξὲτ βέης, παραθέσας εἰς ἡμᾶς ἐγγύριον οἶνον, πολὺ ὁμοιον πρὸς τὸν τῆς ἐν Σικελίᾳ Μαρσάλας, καὶ ἐν ψιτῶν ἀρνίον.

(Ἔπεται συνέχεια)

1) Μόνον μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν ἱδρυσεν, ὡς γνωστόν, ἡ Γερμανία ἴδιον Προξενεῖον ἐν Κρήτῃ. τὸ πρῶτον ἐν Ἡρακλείᾳ, τοῦτο δὲ βραδύτερον μετανεύθη εἰς Χανία.—Σ. τ. Μ. καθὼς καὶ ἐν ταῖς ἐπομέναις. 2) Ἰνομάζετο V. Stiglich — 3) Γεν. Διοικητὴς ἐν Κρήτῃ ἦτο τότε ὁ Ρεδφ Πασσᾶς.— 4) Ἀριστέργη Βέη. 5) Ὀνόματι H. Hillebrand

ΣΕΛΙΔΕΣ ΕΚ ΤΗΣ ΚΡΗΤΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΚΡΗΣΣΑΙ ΗΡΩΪΔΕΣ

Ἀφιερῶται τῷ γυναικείῳ φύλῳ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου καὶ τέλους)

Τοιαῦτα ἀνεκτίμητα δείγματα γυναικείας ἀρσιώσεως καὶ φιλοπατρῆς βλέπων ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ ὀ Στράβων εὐλόγως ἐκχυᾶτο, ὅτι ἡτο Κρήσσαι ἡ μάμμη σου, θυγάτηρ τοῦ στρατηγοῦ Λαγέτα ἀπὸ τὴν Κνωσόν.

Ὁ πλοῦτος τοῦ θέματος μὲ παρέσυρε ποῦν πέρα τοῦ ἀρχικοῦ προορισμοῦ τῆς μονογραφικῆς ταύτης διὰ ν' ἀναφέρω ἀνά ἐν τοῦλάχιστον ἐπεισῶδιον ἐξ ἐκάστης ἱστορικῆς περιόδου, πρὸς διαπίστωσιν τοῦ ὅτι αἱ Κρήσσαι ἔχουσιν ἀνεκλίθεν ἐμβλημα τὴν ἀρετὴν καὶ ἔμφρτον τὴν γενναιοψυχίαν. Νῦν δ' ὁπότε διὰ τῶν νεωτέρων ἐρευνῶν καὶ ἀρχαιολογικῶν ἀνακλύσεων βεβαιούται ἡ ὑπερξίς τοῦ τέως μυθικοῦ θεωρουμένου Βασιλέως τῆς Κρήτης Μίνως καὶ τὸ διὰ τῶν ἀνακτικῶν ἐπιγεόμενον φῶς διασκαδάζει τὴν μυθικὴν ἀχλύν, ἥτις περιέβαλλε τὰ τῆς ἐποχῆς του, ἐπιτραπήτω μοι νὰ περελάσῃ μετὰ τῶν ἡρωϊδῶν ἐπαρχιωτιστῶν καὶ μίξ Κρήσσαι βασιλοπούλα, ἡ καλλιπλόκαμος θυγάτηρ τοῦ Ἀριάδνη, κρινόμενου τοῦ εἰς αὐτὴν ἀποδιδομένου κατορθώματος ἡρωϊκῶ ἐκ τοῦ ἀποτελέσματός του, ἀδιαφόρως ἂν ἡ ἱστορουμένη αἰσὶς ἐκβασίς εἶχεν ἐλατῆριον τὴν φήμην καὶ τὴν ὠριότητα τοῦ Θεσέως.

Τότε ὁ Μίνως ἐκδικῶν τὴν ἐν Ἀττικῇ δολοφονίαν τοῦ υἱοῦ του Ἀνδρόγεω ἐσυνθηκολόγησε μετὰ τῶν Ἀθηναίων κατὰ χρησμὸν τοῦ Ἀπόλλωνος νὰ στέλλωσι κατ' ἐννεαετίαν εἰς Κρήτην «νεούς ἀγάμους ἑπτὰ καὶ παρθένους τόσας» πρὸς ἐξιλεωσμόν, βορὰν τοῦ ἐν τῷ λαβυρίνθῳ Μινωτάυρου. Εἰς τὸν τρίτον δασμόν τῷ 1259 π. Χ. κατῆλθε καὶ ὁ Θεσεύς, μὲ τὴν πρόθεσιν νὰ φρονέσῃ τὸ τέρας καὶ ἀπαλλάξῃ τοῦ φόρου τούτου τοὺς συμπολίτας του. Ἡ Ἀριάδνη ἀψήροσθη τὸν τυρηνικὸν καὶ βίαιον χαρακτῆρα τοῦ πατρὸς αὐτῆς «ὡς τυρηνικός τε γένοιτο καὶ βίαιος καὶ δασμολόγος» ἔδειξεν εἰς τὸν Θεσέα τοὺς ἐλιγμούς τοῦ Λαβυρίνθου, τὸν ἐρωδίασε μὲ τὸν μίτον καὶ τὸν ὠδήγησεν εἰς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ του· τούτου δ' ἐπιτευχθέντος ἀπέδρα νύκτωρ μετ' αὐτοῦ καὶ τῶν συναποσταλέντων νέων καὶ παρθένων, γενομένη οὕτω τὸ κύριον ὄργανον ἀπαλλαγῆς μὲν τῶν Ἀθηνῶν ἀπὸ τοῦ ἀπενθρώπου φόρου τῶν ἀνθρωποθυσιῶν· διότι, κατὰ Πλούταρχον, ἡτο ὠρισμένον «ἀπολομένου τοῦ Μινωτάυρου πέρας ἔχειν τὴν ποιήν» ἢ κατὰ Διόδωρον «εἰς ὅσον ἂν χρόνον ζῆ τὸ τέρας». ἀγνισμοῦ δὲ τῆς Κρήτης ἀπὸ τοιοῦτου στίγματος.

Ἀλλὰ καὶ ἀνεξαρτήτως τῶν προεκτεθέντων, μαρτύριον περιλαμπρὸν τῆς ἐν πολέμῳ δράσεως τῶν Κρητῶν ἀποτελοῦσι καὶ αἱ πολλαὶ ἐπιζῶσαι ἐκ τῶν μεταχρυσῶν τῶν Κρητικῶν ἀγώνων, ἐξ ὧν περιλήφθησαν πρὸ μικροῦ εἰς τοὺς ἐν τῇ Ἐπισήμῳ Ἐφημερίδι τῆς Κρητικῆς Πολιτικῆς δημοσιευθέντες ἐπισήμους καταλόγους τῶν ἀγωνιστῶν καὶ τῶν τραυματιῶν τοῦ, πολέμου ἐκ τῶν ἀνωτέρω μνημονευομένων αἱ Ἀντωνοῦσα Καστανοπούλα, Εἰρήνη Μυρογιαννοπούλα, Ἀρετὴ Τσιτσιριδοπούλα καὶ Παντελεῖα Κωνσταντάκη, ἐτι δὲ καὶ αἱ

ἀκόλουθοι: Ζαφείρω Νικηφόρου Κουρινιάκη ἐκ Θεσίου, Εἰρήνη Γ. Παπαδάκη ἐξ Ἀρχανῶν, Δικράντα Μ. Παπαδάκη ἀπὸ Κοζαρέ, Ἀργυρῶ Τυλλιανῆκη ἐξ Εὐμπάρου, Ἀθηνᾶ Μιζανάκη ἀπὸ Λούλου, Χρυσὴ Ν. Παπαδάκη ἐκ Κάμπου, Καλλιόπη Χρυσοπούλα ἀπὸ Σγουροκεφάλι καὶ Ἐλισσάβητ Παπαδάκη ἀπὸ Νεροκούρου, ἡ ὁποία ἐτραυματίσθη παλαιούσα νὰ σώσῃ τὸν πρὸ αὐτῆς ὑπὸ τῶν Οὐμανῶν κατακρεουργούμενον σύζυγόν της, ἀνεξερῆτως σημαντικοῦ ἀριθμοῦ κρητικῶν συνταξιούχων χηρῶν καὶ ὄρφανῶν τῶν ἐν ταῖς μάχαις εὐρόντων τὸν ἐνδοξὸν θάνατον πολεμιστῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἐπίσης ἀριθμοῦνται οὐκ ὀλίγαι γυναῖκες.

Ἡ Κρήσσαι λοιπὸν δὲν εἶνε μόνον γενέτειρα παλληκαριῶν καὶ φιλόπονος οἰοδόσποινα ἀσχολουμένη εἰς τὰ οἰκικὰ καὶ τὴν ὑφαντικὴν, τὴν σιροτροφικὴν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν, τὴν συλλογὴν τοῦ ἐλαιοκάρπου πέντε καὶ ἐπέκεινα ἑκατομμυρίων ἐλαιοδένδρων καὶ ἀνακούφισιν τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ ἀδελφοῦ, τοῦ συζύγου καὶ τοῦ υἱοῦ εἰς ἄλλας γεωργικὰς ἐργασίας· δὲν εἶνε μόνον πιττὴ σύζυγος, οὐδὲ μόνον κατὰ θεωρίαν ἀρσιωμένη εἰς τὰ πάτρια, ἀλλ' εἰς τὰς κρίσεις τῆς πατρίδος περιστάσεις ἐξεγειρομένη ὡς Ἀμαζῶν ἀκολουθεῖ μὲ τὸ τουφέκι ἐπ' ὄμου τοὺς οἰκείους εἰς τὰ ὄρη, κομίζει αὐτοῖς μαχομένοις ἄρτον, ὕδωρ καὶ πολεμοδίκια, χρησιμεύει ἐν ἀνάγκῃ ὡς δεξιὰ ταχυδρόμος τῶν ἐπικρασιῶν, νοσηλεύει τοὺς τραυματίαις καὶ ἄνοσπλος ἐν ταῖς μάχαις συναγωνίζεται ὑπὸ ἀνδρῶν ἐνδυμα, μεταρσιωμένη οὕτως εἰς τὸ δυσανάβητον ὕψος ἰδεώδους γυναικός, μέχρι τῆς αἴγλης τοῦ ὁποίου, ἐξαιρέσει τῶν προγόνων ἡμῶν, ὀλίγαι γυναῖκες τῆς οἰκουμένης ἐξήρθησαν· γοητεύουσα δὲ διὰ τῆς συμμετοχῆς καὶ ἐγκαρδιοῦσα διὰ τῆς κερτερίας της τοὺς συναγωνιστὰς ἀναδεικνυσιν ἐκυτὴν ἀξιόζηλον ὑπόδειγμα ἡρωϊσμοῦ, ἀρετῆς καὶ πατριωτικῆς αὐταπαρηρέσεως.

Γ. ΓΑΚ. ΚΑΛΛΙΣΤΑΚΗΣ

ΓΛΩΣΣΙΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

ὑπὸ ΝΙΚ. ΑΝΤ. ΠΑΠΑΔΑΚΗ δικηγόρου

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου καὶ τέλους)

- Καππρίσιο (cappriccio) = ἰδιοτροπία.
 Κουράγιο (coraggio) = θάρρος, τόλμη.
 Καπιτάρω (capitare) = συμβαίνει.
 Καπετάνιος (capitano) = ἀρχηγός.
 Καραμπίνα (carabina) = εἶδος πυροβόλου ὄπλου κοντοῦ.
 Κουβέρτα καὶ κουβερτόριο (coperta καὶ copertoio) = εἶδος κλινοσκεπάσματος, ἐπίστρωμα.
 Κασσαρόλα (casserola) = χύτρα.
 Λ.
 Λουστρον (lustro) = στιλβωσις.
 Λουστράρω (lustrare) = στιλβῶ.
 Λουστρος (ἐκ τοῦ lustrare) = στιλβωτής.
 Λεβάντες (levante) = ἀνατολή, ἄνεμος ἀνατολικός.
 Λεβαντίνος (levantino) = κάτοικος τῆς Ἀνατολῆς, Ἀνατολίτης.
 Λαβομάνον (lavamano) = νιπτήρ.
 Λεβάντα (lavanda) = εἶδος ἀρωματικοῦ φυτοῦ, στιχάς.
 Λίστα (lsta) = κατάλογος, πίναξ.

Μ.

- Μοντέλλον (modello) = πρότυπον, σχέδιον.
 Μόδα (moda) = νεωτερισμός ἐπὶ τῶν ἱματίων, συρμός.
 Μόδος (modo) = τρόπος.
 Μά (ma) = ἀλλά, ὅμως.
 Μαντζιδοῦρα (mangiatoia) = φάτνη.
 Μίζερος (misero) = τλαλιπώρος, ἐλεεινός, δύστηνος.
 Μιζέρια (miseria) = τλαλιπωρία, ἔνδεια.
 Μανίκα (manica) = χεῖρ.
 Μπράτσο (braccio) = βραχίον.
 Μουράγιο (muraglia) = τείχος.
 Μοῦτσος (mozzo) = ναυτόπαις.
 Μπρόκκα (brocca) = πόρπη.
 Μπαλκόνι (balcone) = ἐξώστης.
 Μπάρα (barra) = μοχλός.
 Μπάλλα (palla) = σφαῖρα.
 Μουρτάρι (mortaro ἢ mortajo) = ἰγδίον, κοιν. γουδί.
 Μάστορας (maestro) = διδάσκαλος, χειροτέχνης.
 Μασκάρα (maschera) = προσωπίς.
 Μασκαρᾶς (maschera) = μετημφιεσμένος, προσωποδόφονος, μεταφ. ἄθλιος.
 Μονέδα (moneta) = νόμισμα.
 Μουλος (mulo) = νόθος.
 Μουλάρι (mulo) = ἡμίονος.
 Μπαρμπιέρης (barbiere) = κουρεύς.
 Μπαρμπιέρζω (ἐκ τοῦ barbiere) = κείρω.
 Μπούκκα (bocca) = στόμα.
 Μπαγιονέττα (baionetta) = λόγχη τοῦ τυφεκίου.
 Μπαστόνι (bastone) = ῥάβδος.
 Μζόνα (maona) = πλοιάριον φορτηγόν, φορτίς.
 Μαντάτο (mandato) = ἐντολή, μεταφ. εἶδησις, ἀγγελία.
 Μανί (ἐκ τῆς λέξεως mano = χεῖρ) = βραχιόνιον, ψέλιον.
 Μάρκα (marca) = σῆμα.
 Μόλος (molo) = προκυμαία.
 Μπάλλος (ballo) = χορός.
 Μπαδιέρα (bandiera) = σημαία.
 Μπάγκος (banco) = θρανίον.
 Μπάγκα (banca) = κατάστημα χρηματικῆς δοσοληψίας, τράπεζα.
 Μπακρόττα (bancarotta) = χρεωκοπία, δολία, μεταφ. καταστροφή.
 Μποτόνι, πληθ. μποτόνια (ἐκ τοῦ bottone = κομβίον μέγα) = εἶδος περιδεραίου ἐκ κομβίων χρυσῶν ἢ ἀργυρῶν, ὅπερ συνήθως φέρουσιν αἱ χωρικαὶ μασ.

Ν.

- Νούμερο (numero) = ἀριθμός.
 Νούλλα (nulla) = μηδέν.
 Νέττος (netto) = καθαρός.
 Ντουζίνα (dozzina) = δωδεκάς.
 Νταμετζάνκα (damigiana) = πιτύνη.

Ξ.

- Εὐμπλι (ἐκ τοῦ Λατ. exemplum) = παράδειγμα, σχέδιον.
 Εὐμπλιάζω (esemplare) = ἐξετάζω, θεωρῶ, ἀντιγράφω.
 Εὐβαρκάρω (sbarcare) = ἀποβιβάζω, ἐκφορτῶ τὰ ἐν τῷ πλοίῳ ἐμπορεύματα κλπ.

Ο.

Ὀρδινιάζω (ordinare) = διατάσσω.

Π.

- Πάγκα (paga) = μισθός ὑπηρέτου.
 Πίλιαστρο (pilastro) = στήλη τετράγωνος πρὸς στήριξιν οἰκοδομῆς.
 Πλουμί (Λατ. pluma) = ποίμιλμα.
 Πουλλί (Λατ. pullus) = ὀρνίθιον.
 Παλέτσα (pagliaccio) = σισύρα.
 Πόρτα (porta) = πύλη, θύρα.
 Πόστο (posto) = τόπος, θέσις.
 Πόστα (posta) = ταχυδρομεῖον.
 Πέννα (penna) = γραφίς.
 Πορτοφόλι (portafogli) = χαρτοφυλάκιον.
 Πιτάτα (patata) = γεώμηλον.
 Πιάτσα (piazza) = πλατεία, ἀγορά καὶ ὁ ἐν αὐτῇ ὄχλος.
 Πουργα (purga) = καθάρσιον.
 Πουργάρω (purgare) = ἐκκεῖν τὴν κοιλίαν διὰ καθαρσίου.
 Πονέντες (ponente) = ἡ δύσις, ὁ δυτικὸς ἄνεμος.
 Πιλότος (piloto) = πλωρεύς.

Ρ.

- Ρετσέττα (ricetta) = συνταγή ἱατροῦ.
 Ρηγάτο ἐκ τοῦ ρήγας, ὅπερ ἐλήφθη ἐκ τοῦ λατ. rex = βασιλεύς, ἐξ οὗ regnum) = βασιλείον.
 Ριζικό (risico) = τύχη, μοῖρα.
 Ρόμπα (roba) = ἐσθῆς.
 Ρέστο (resto) = ὑπόλοιπον.

Σ.

- Στέρνα (cisterna) = δεξαμενή.
 Σοφρίτα (soffita) = ὑπόστεγον, ὑπωροφία.
 Σαήττα (saetta) = βέλος.
 Σκέττος (schietto) = ἀπλοῦς.
 Σκάλα (scala) = κλίμαξ.
 Στράτα (strada) = ὁδός.
 Στραπάτσο (strapazzo) = περιφρόνησις, κακομεταχειρίσις.
 Σκιάβος (schiaivo) = δούλος, ἀιχμάλωτος.
 Σπίτι (ἐκ τοῦ λατ. hospitium = ξενών) = οἶκ' α'.
 Στιβάνι (stivale) = ὑπόδημα.
 Στραπατσάρω (strapazzare) = περιφρονῶ, κακομεταχειρίζομαι.
 Σενιάλο (segnale) = σημεῖον.
 Σέγιο (segno) = σημεῖον, κοιν. σημάδι.
 Σκουζιάρωμα (scusare) = ἀπολογουῖμαι, προφασίζομαι.
 Σπιούνος (spia) = κατάσκοπος.
 Σκρίνιο (serigno) = εἶδος κιβωτίου μετὰ συρταρίων.

Τ.

- Ταρράτσα (terrazzo) = ἡλικιστήριον, τὸ ἡλικιὸν ὑπερῶον.
 Ταμπακκίέρα (tabacchiera) = καπνοθήκη.
 Τραττάρω (trattare) = περιποιουῖμαι, προσφέρω.
 Τρατταμέντο (trattamento) = φιλοφρόνησις, προσφορά.
 Τιμόνι (timone) = πηδάλιον.
 Τραβέρσος (traverso) = ἐγκάρσιος, πλάγιος, λοξός.
 Τραμουντάνα (tramontana) = βορρᾶς, βόρειος ἄνεμος.
 Τραβιάγια (travaglio) = ἐνόχλησις.

Τραβαγιάρω (travagliare) = ένοχλῶ.

Τάβλα (tavola) = σανίς, τράπεζα.

Φ.

Φαλλιμέντο (fallimento) = πτώχευσις (έμπ.).

Φαλλίρω (fallire) = πτωχεύω (έμπ.).

Φάμπρικα (fabbrica) = έργοστάσιον.

Φαλλάρω (fallare) = άμαρτάνω, σφάλλομαι, άποτυγχάνω του σκοπού.

Φούρνος (forno) = κλίβανος.

Φόρα (fuora) = έξω.

Φουρνού, έκ της λέξεως furia = μανία, όρμη) = μκίνομαι, άγριεύω.

Φιόκκος ή φιόγκος (fioeco) = είδος θυσάνου.

Φρεγάδα ή φιργάδα (fregata) = πλοιον δίκροτον.

Φράνσα (frangia) = κροσσός.

Φούρκα (forca, λκτ. furca) = άγχόνη.

Φουρκίζω (έκ του furca) = άπαγχονίζω.

Ός δείκνυται έν άμοφτέραις ταίς άνωτέρω συλλογαίς μου, αί έν αύταις λέξεις άνέρχονται είς 300, έξ ών 130 λέξεις περιέχονται έν τη πρώτῃ συλλογή και 170 έν τη δευτέρῃ. Έν τούτοις, έπαναλαμβάνω, δέν πρέπει νά νομίση τις, ότι αί δύο αύται συλλογαί περιλαμβάνουσιν άπάσας τās είς τήν ήμετέραν γλώσσαν κατὰ τήν μακραιώνα έν τη νήσῳ ήμῶν ένστοκρατίαν παρεισαχθεισας Ιταλικās λέξεις, αλλά μόνον εκείνας έξ αύτων, άς είχον σημειώση κατὰ τās επί της Ιταλικής φιλολογίας μελέτας μου, ως και εκείνας, αίτινες ήλθον είς τήν μνήμην μου καθ' όν χρόνον έσκεπτόμην νά γράψω τό προκείμενον άρθρον.

Σημειώτέον, ότι αί συλλογαί μου αύται περιέχουσι τās έν τῷ Νομῷ Χανίων έν χρήσει ούσας Ιταλικās λέξεις, διότι αί είς τήν γλώσσαν ήμῶν παρεισαχθεισαι Ιταλικαί λέξεις δέν είνε έν χρήσει αί αύται έν άπάσῃ τη νήσῳ ήμῶν, τούτου ένεκα δύναται τις νά διακρίση ταύτας είς δύο κατηγορίας, έξ ών ή μὲν πρώτη περιέχει τās λέξεις, αίτινες είνιν έν χρήσει έν άπάσῃ τη νήσῳ ήμῶν και αί λέξεις αύται είνιν αί πλείονες, ή δὲ δευτέρα περιέχει τās λέξεις, αί όποιαί είνε έν χρήσει έν ώρισμένοις νομοίς ή έν ώρισμέναις έπαρχιαίς αύτῆς, και αί λέξεις αύται είνε αί εύκρινόταται διὰ τόν λόγον δὲ τούτον ή συλλογή άπασῶν τῶν λέξεων τούτων είνε, ως και άνωτέρω είπον, έργον δυσχερές, ίνα μή είπω αδύνατον.

Αί έν λόγω Ιταλικαί λέξεις, αίτινες, ως και έν τοίς προλεγομένοις του άρθρου μου τούτου άνήνεγκον, τείνουσιν όσημέραι νά εξαλειφθῶσιν έκ της γλώσσης ήμῶν, δέν τυγχάνουσι πάσαι της αύτης χρήσεως, διότι τινῶν μὲν έξ αύτων γίνεται μεγάλη χρῆσις ως λ. χ. είνιν αί λέξεις πιάττον, σκούπα, τάβλα, μαγάρι, νούμερο, άλλων δὲ μικρά ως π. χ. είνιν αί λέξεις κοντραστάρω, σαμπιάρω, κεντινάρι, στουπίρω, μακκιάρω, έτέρων δὲ έλαχίστη, ως φέρ' είπειν είνιν αί λέξεις άρμάδα, σμπάρος, καμπιάλα, βίγλα, βιγλίζω.

Αί είς τήν ήμετέραν γλώσσαν παρεισαχθεισαι Ιταλικαί λέξεις ήσαν πολλάι καθ' όν χρόνον οί ένετοί κατείχον τήν νήσον ήμῶν, από της άλώσεως όμως αύτης υπό τῶν τούρκων και έντεϋθεν αί λέξεις αύται, έλαττούμεναι ολοέν, περιωρισθησαν σήμερον είς όλίγας έν σχέσει προς τόν προηγούμενον αριθμόν αύτων ούχ ήττον πρέπει νά σημειώσωμεν, και τούτο είνε

χαρακτηριστικόν τῶν Κρητῶν, άνέκαθεν διατηρησάντων σχεδόν άμιγῆ, ως προείπον, τήν έλληνικὴν αύτων γλώσσαν, πρέπει, λέγω, νά σημειώσωμεν, ότι οί Κρητες δεχθέντες κατ' άνάγκην τήν είς τήν έλληνικὴν αύτων γλώσσαν παρεισαγωγὴν ξένων λέξεων, ούδέποτε άντικατέστησαν δι' αύτων τās άντιστοιχούς έλληνικās λέξεις, άλλ' έξηκολούθησαν νά μεταχειρίζονται αύτās ώσαύτως, αύτω λ. χ. έλεγον και λέγουσι στράτα και δρόμος, άλλάργο και μακρινά, άρκλα και μνήμα, κοντραστάρω και άντιλογῶ, μακάρι και άμποτε, μπροσάδα και καρτέρι κλπ.

Έν τέλει θέλω προσθέση όλίγα τινά έν σχέσει προς τόν σχηματισμόν τῶν έκ της Ιταλικής είς τήν δημόδη ήμῶν γλώσσαν παρεισαχθέντων ρημάτων: Έκ τῶν ρημάτων τούτων όσα μὲν έλήφθησαν έκ της πρώτης και τετάρτης συζυγίας τῶν Ιταλικῶν ρημάτων, ήτοι έκ ρημάτων ληγόντων έν τη άπαρεμφάτῳ είς are και ire, έσχημάτισαν τόν ένεστῶτα της όριστικῆς τη άποβολῇ του τελικού e της άπαρεμφάτου ταύτης και τη προσθήκῃ είς αύτὴν του ω, ούτω π. χ. έκ του lambicare έγένετο lambiccarω, λαμπικκάρω, έκ του contrastare contrastarω, κοντραστάρω, έκ του travagliare travagliarω, τραβαγιάρω, έκ του fallire fallirω, φαλλίρω, έκ του finire finirω, φινίρω κλπ. Όσα δὲ έλήφθησαν έκ της γ' συζυγίας τῶν Ιταλικῶν ρημάτων, ήτοι έκ ρημάτων ληγόντων είς ere έν τη άπαρεμφάτῳ, τονιζομένη έν τη προπαρκληγούση, διατήρησαν τόν ένεστῶτα της όριστικῆς, ως έχει έν τη Ιταλικῇ, ως λ. χ. incutere incuto, κουντῶ, accumbere (Λατ.) accumbo, άκκουμπῶ. Όσα τέλος έλήφθησαν έκ της β' συζυγίας, ήτοι έκ ρημάτων ληγόντων είς ore έν τη άπαρεμφάτῳ, τονιζομένη έν τη παρκληγούση έσχημάτισαν τόν ένεστῶτα της όριστικῆς τη άποβολῇ έκ της άπαρεμφάτου της καταλήξεως: ore και τη προσθήκῃ είς αύτὴν της καταλήξεως ero, ούτω π. χ. έκ του appartenere έγένετο παρτενεύω, παρτενεύω, κλπ. Του κανόνος όμως τούτου ύπάρχουσιν έξαιρέσεις, ούτω λ. χ. έκ του ordinare έγένετο ορδινάρω και ούχι ορδινάρω, ως εδει κατὰ τόν κανόνα, έκ του patire πατέρνω και ούχι πατίρω.

Διόρθωσις παραγραμάτων

Έν τη πρώτῃ συλλογή μου, σελ. 60—62 του περιόδικου τούτου, άντι του τελικού ο τῶν έπομένων ρημάτων: aff-daro contrastaro, lambiccaro procacciaro, macchiaro, sbattaro, patrio, ragionaro, stupiro, scapolaro, scampiaro, accataro, γραπτέον: e, ήτο: γραπτέον: affi are, contrastare, lambiccare κλπ. Επίσης έν σελίδι 61 μετά τās λέξεις: βέργα (verga) = ράβδος, προσθετέον τήν λέξιν: λεπτή, έν σελίδι 70 είς τήν λέξιν καρδόνι άντι σειρή γραπτέον: σειρίς.

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΙΣ

Η Πρωτανεία του Εθνικού Πανεπιστημίου προκηρύσσει διαγωνισμόν προς άποστολήν τεσσάρων διδασκάνων της Φιλοσοφικής Σχολῆς και ενός της Νομικῆς είς τήν Έσπερίαν προς σπουδὴν της Έλληνικῆς γλώσσης, της Γλωσσολογίας, της Πολιτικῆς και Ιστορικῆς Γεωγραφίας, της Φιλοσοφίας και της Στατιστικῆς.

Ο διαγωνισμός θέλει ένεργηθῆ τό πρώτον δεκαήμερον του Οκτωβρίου 1907, αί δὲ αίτήσεις προς συμμετοχὴν γίνονται δεκταί μέχρι της 15ήρας της 29 η' όβριου 1907.

ΑΙ ΚΑΛΑΝΔΑΙ, ΑΙ ΑΠΟΚΡΕΩ, ΚΑΙ ΤΑ ΚΟΥΛΟΥΜΑ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Αἱ ἐορτολογικαὶ αὐταὶ περιπλοκαὶ βεβαίως δὲν ἐπῆλθον τυχαίως, ἀλλ' ὑπερηγορεύθησαν ὑπ' αὐτῆς τῆς ἐκκλησίας, σκοπούσης νὰ ἐξαλείψῃ οὕτω καὶ τὰ τελευταῖα λείψανα τῶν ἐθνικῶν παραδόσεων. Αὐτὸς ὁ κατὰ τῶν Καλανδῶν κανὼν τῆς ἐν Τρούλλῳ συνόδου ἐπίτηδες συγγέει ταύτας πρὸς πολλὰς ἄλλας ἐθνικὰς ἐορτάς, μὲ τὴν μονομερῆ βεβαίως πρόθεσιν ὅπως διὰ τῆς συγχύσεως παραλυθῆ ἡ διακρίσις τοῦ εἰς ἐκάστην ἐορτὴν ὠρισμένου χρόνου, ὅστις ἀπετέλει τὴν κυριωτάτην βᾶσιν τῆς ὑπὲρ τῶν πομπῶν τούτων δημοτικῆς παραδόσεως. Τὸ δέλεαρ τοῦτο ἐπέτυχε μὲν πρὸς τοὺς ἀστοίς, διότι καὶ αὐστηρότερον ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας ἐπετηροῦντο καὶ προχείρους εὕρισκον νέας θυμηθίδας εἰς ἀντικατάστασιν τῶν παλαιῶν, οἱ ἀγρόται ὅμως κωλύθησαν ὅπως περολισθῆσιν ἀπὸ τῆς ἐκκλησιαστικῆς δίκτυον διὰ βλέπομεν τούτους καὶ μόνους ἐορτάζοντας τὰς Καλανδας, ὡς καὶ τὰ τοῦ Πανὸς καὶ Βάκχου ὄργια κατὰ τὸ παλαιὸν ἔθος μέχρι τῶν Σταυροφορικῶν χρόνων, πιθανῶς δὲ καὶ ἀργότερον. Εἰς διατήρησιν τῶν παλαιῶν αὐτοῦ παραδόσεων ὁ λαὸς ἀνέδειξεν οὐ μόνον ἐπιμονὴν ἀλλὰ καὶ εὐφυΐαν· φοβούμενος τὰ ἐκκλησιαστικὰ ἀναθέματα προσπειοῖτο ὅτι ἀπεκηρύττει τὴν ἀφοριζομένην ἐορτὴν, πράγματι ὅμως ἐλησμονεῖ μόνον τὸ ὄνομα ἀλλ' οὐχὶ τὸ ἔθιμον. Ἀνωτέρω ἐμνημονεύσαμεν τὰ συμπόσια, ἧδη δὲ θέλομεν ἐν συντόμῳ ἐκθέσει τὰς παραδόξους φάσεις, τὰς ὁποίας διεληθούσα ἡ ἐθνικὴ αὕτη ἐορτὴ κωλύθησε νὰ ἐπιζῆσῃ μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων.

Ὁ Μέγας Βασίλειος λεπτομερῶς περιέγραψε τὰ τότε ἐν Καπαδοκίᾳ τελούμενα Συμπόσια, ἡ περιγραφή δὲ αὕτη ἀποδεικνύει ὅτι ἡ ἐορτὴ μεταβλοῦσα ἀπλῶς τὸ ὄνομα οὐδὲν ἦττον ἐξακολουθεῖ ἀπαραλλάκτως μέχρις ἡμῶν τελουμένη.

Ἡ ἐν Κερθαγένῃ Σύνοδος ἀπηγόρευσε τὰ Συμπόσια ταῦτα. Τὰ συμπόσια ταῦτα, κηκδικασθέντα καὶ ὑπὸ δύο ἐτέρων συνόδων, τῆς ἐν Ἀγκύρᾳ (κανὼν Ε΄) καὶ τῆς ἐν Λαοδικείᾳ (κανὼν νε'), ὁ λαὸς συγχωνεύσας μετ' ἄλλης Χριστιανικῆς ἐορτῆς μετωνόμασεν Ἀγάπας· ἐπειδὴ δὲ οἱ ἄνω κανόνες ὡς πρόφασιν τῆς καταργήσεως τῶν Συμποσίων ἐπρόβαλλον τὴν πρὸς τοὺς ἐθνικοὺς συναφείαν τῶν Χριστιανῶν, ὁ λαὸς θέλων νὰ ἄρῃ καὶ τὴν πρόφασιν ταύτην μετέφραzen ἐντὸς αὐτῶν τῶν ἐκκλησιῶν τὰς Βακχικὰς αὐτοῦ ἀγάπας. Ἀλλ' ἡ ἐν Τρούλλῳ σύνοδος ἐνόησεν τὸ στρατήγημα αὐστηρῶς ἀπηγόρευσε καὶ τὰς ἀγάπας, δικτάξασα τὴν ἐκ τῶν ἐκκλησιῶν ἀποβολὴν αὐτῶν· ὁ λαὸς φοβηθεὶς τὴν νέαν τῶν Πατέρων ἀπειλὴν ἐξέβηκεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ τὰς Ἀγάπας καὶ στρώτας αὐτὰς ἐν τῷ προαυλίῳ τῆς ἐκκλησίας ἐορτάζεν ἐν τῷ ὠρισμένῳ χρόνῳ μετὰ χορῶν καὶ βακχικῶν ἀσμάτων. Ἄλλοι κανόνες διώκουσι τὰς Ἀγάπας καὶ ἀπὸ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ προαυλίου, καὶ τότε, τὰ Συμπόσια κωλυθῆναι εἰς τὰς χλοερὰς πεδιάδας καὶ τὰ ἐρημικὴν ἡμεῶν ὑπὸ τὸ τουρκικὸν ἐπὶ τέλους ὄνομα Κουρμπάνια (Θυσίαι), τῆς Ἀγάπης μεταπεσοῦσης εἰς ἄλλην σημασίαν. Ἀλλ' οὕτε τὰ Κουρμπάνια εἶδε μὲ καλὸν ὄμμα ἡ ἐκκλησία, διὸ ὁ ἀρχι-

ἐπίσκοπος τῆς Μακεδονικῆς Καμπανίας Θεόφιλος ἀφιερῶσας δύο ὁλόκληρα κεφάλαια τοῦ Ταμείου τῆς Ὁρθοδοξίας κατὰ τῶν Κουρμπανιστῶν συζητεῖ πρὸς τούτους ὡς ἐξῆς. «Ἀλλὰ τί προφασίζονται αὐτοὶ οἱ Κουρμπανισταὶ καὶ λέγουσιν; ἡμεῖς θυσίαν δὲν κάμνομεν, ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ εἰς πανηγυρίων πηγαίνομεν, ἡ φατρία μας σφάζει ἐν πρόβατον νὰ συμπάγωμεν . . . δικτὶ δὲν ἀγοράζεις ἐν ἐξ αὐτῶν νὰ ψήσης; ὅπου καὶ νὰ σου τὸ χαρίσων, δὲν τὸ δέχσαι μόνον ζωντανὸν νὰ τὸ σφάξῃς θέλεις καὶ ὁλόκληρον νὰ τὸ ψήσης, καὶ νὰ τὸ θεωρήσης (πλαγχνισκοπήσης; . . . διατὶ δὲ καὶ τὸ δέρμα τοῦ Κουρμπανίου σου τὸ ἀφιερῶνεις εἰς τὸ Μοναστήριον, καὶ δὲν εἶνε οὕτε συγχωρημένον νὰ τὸ κρατήσης καὶ οὕτε νὰ τὸ πωλήσης; Ἄχ, Χριστιανέ, τὰ ἴδια καὶ ἀπαραλλάκτα εὕρισκω νὰ ἔκαμναν καὶ οἱ Ἕλληνας εἰς τὰς πανηγυρικὰς τῶν θυσίας».

Ἡ ἀνωτέρω περὶ Συμποσίων παρέκβασις ἐγράφη πρὸς ἀπόδειξιν τῶν διαφορῶν μεταπτώσεων, τὰς ὁποίας ὑπέστησαν τὰ ἐορτολογικὰ ὀνόματα ἐν διαστήματι δεκακαίπεντε ἑξατονταετηρίδων. Μέχρι τῶν Σταυροφορικῶν χρόνων ἡ παλαιὰ Καλανδικὴ πομπή, δηλαδὴ τὰ συνεχῆ Συμπόσια, αἱ θεατρικαὶ παραστάσεις καὶ ἴδια αἱ προσωποποροίαι, συγγέονται πρὸς τὰ Κλητόρια καὶ πρὸ πάντων τὰ λεγόμενα Βοτὰ καὶ Βρουμάλια ἀπὸ τῆς II' ὅμως ἑκατονταετηρίδος πᾶσαι αἱ ἐορταὶ αὐταὶ ἀφανίζονται, ἀφοῦ ὅμως πρότερον μετεβίβασαν πᾶσαν τὴν πομπὴν αὐτῶν εἰς τὰς Ἀποκρεῶς· τὸ ὄνομα τοῦτο (Ἀποκρεῦσιμος ἢ Ἀποκρεῶσιμος) ἀπαντᾷ πρῶτον ἐπὶ τοῦ Ἰουστινιανοῦ, δηλοῦν ἀπλῶς τὰς τελευταίας πρὸ τῆς Τεσσαρακοστῆς τῶν Χριστουγέννων καὶ τοῦ Πάσχα κρεωφάγους ἡμέρας.

Ἀπὸ τῶν Παλαιολόγων ὅμως ἡ Ἀποκρεῶς προλαβοῦσα συνεπίκουρον καὶ τὸ θέατρον ἐνθρονίζεται ὡς ἡ κατ' ἐξοχὴν βακχικὴ ἐορτὴ ἢ μάλλον πομπή· ὡς δὲ τῶν ἐπὶ Ἀστυρίου Καλανδῶν κυριώτατος χαρακτηρισμὸς ἦσαν αἱ προσωποποροίαι, οὕτω καὶ τῶν νῦν Ἀποκρεῶν κεφαλαιῶδες γνῶρισμα εἶνε ἡ μεταμφέσις. Ἀλλὰ καὶ τὰ συμπόσια συγχωνευθέντα εἰς τὰς Ἀποκρεῶς ἀποτελοῦσι τὴν ἀπόδοσιν τῆς βακχικῆς ταύτης ἐορτῆς, ἐνῶ δὲ ἤλλαξαν τὸ ὄνομα ἐπὶ τὸ λατινικώτερον καλούμενα Κούλουμα ἢ Κούμουλα οὐδὲν ἦττον ἡ πομπὴ μένει ἐτι ἡ αὐτὴ ὡς πρὸ χιλίων πεντακοσίων ἐτῶν τὴν περιέγραψεν ὁ Μέγας Βασίλειος.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

„ ΚΡΗΤΙΚΟΣ ΑΣΤΕΡΟΣ “

Φιλόσομον. Χαλέπαν.— Ἡ μετριότης ἐν τῇ περιβολῇ παντοῦ καὶ πάντοτε εἶνε ἀπαραίτητος. Δὲν σὰς ὀφείλει ὁ ἄλλος τίποτε νὰ τοῦ ταράσσητε τὰ νεῦρα διὰ τῆς ὑπερβολικῆς λαμπρότητος, ἢ τῆς ὑπερβολικῆς ἀθλιότητος τῆς ἐνδυμασίας σας.

Εὐαίσθητον. Θεσσαλονίκη.— Ἀντὶ πάσης ἄλλης ἀπαντήσεως εἶπατε τῷ ἀτυχεῖ συζητητῇ ἡμῶν νὰ ἀναγνώσῃ τὴν ἐξῆς σκέψιν τοῦ ὑψιπετοῦς Βρεττανοῦ ποιητοῦ, περὶ οὗ λέγει μὲν, ἀγνοεῖ δέ! «Εἶδον θαλασσῶν θυέλλας, εἶδον γυναικῶν τοιαύτας, κ' ἐλυπήθην τοὺς ἐρῶντας πολὺ πλέον ἢ τοὺς ναύτας».

Φιλαναγνώστην. Ἡράκλειον.— Πρὸς χάριν σας μεταφρά-

ζομεν ἐκ γαλλικοῦ περιοδικοῦ τὸ ἐπόμενον. « Ἡ σκέψις, ὅτι αὔριον ἔσως ἢ πάσχουσα σήμερον ψυχὴ μου θὰ εὑρίσκηται πρὸ τοῦ Πλάστου τῆς ἀπρόσβλητος ὑπὸ πασῶν τῶν ἐπὶ τῆς γῆς ἀγρίων ἐπιθέσεων ἀεθῶν ἀνθρώπων, μετριάζει τὴν δδύνην μου καὶ μεταβάλλει τὴν κατ' αὐτῶν ὀργὴν μου εἰς βαθύτατον οἰκτον».

Κακοπιστον. Ἐπαῦθα. — Ὅπως εἰνέ τις ἐσωτερικῶς, οὕτω κρίνει καὶ περὶ παντὸς ἐξωτερικοῦ.

Σαρκαστήν. Κάϊρον. Ὁ Μοντεσκιὲ θέλων νὰ διακωμωδῆσῃ οἰηματίαν, γνωστότατον ἐν τῇ Παρισινῇ κοινωνίᾳ τῶν γραμμάτων, τῇ ἀπέστειλε (κατόπιν δὲ ἐδημοσίευσεν) τὸ ἐξῆς ὄρθεν ἀνέκδοτον. «Μαῦρος ἀρχηγός, ἀθλίας φυλῆς, καθημένος ὑπὸ τὴν σιάν τοῦ ἀνακτόρου του — ἐνός ρυπαροῦ ἀλεξιγλίου — ἐδίδε διαταγὴν εἰς ἓνα τῶν αὐλικῶν του νὰ ἀνέρχεται ἐπὶ τῆς ὑψηλοτέρας κορυφῆς τοῦ Κράτους του — μικροτέρου τῆς νησίδος Σπιναλόγκας! — καὶ νὰ διαλαλῇ εἰς τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς, ὅτι ὁ κραταῖος βασιλεὺς του ἤρξατο γευματίζων καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἠδύνατο καὶ αὐτοὶ νὰ πράξουν τὸ αὐτό!

Μισογύνη. Μαδρίτην. — Καὶ τὸ περίφημον τοῦτο ζήτημα ἐπραγματεύθη καὶ τὸ ἔλυσε ὡς τοῦλάχιστον πιστεύομεν, ὁ ἀσιδῖμος Εἰρηναῖος Ἀσώπιος. Ἴδου δὲ πῶς. Ἀνέγραψεν ἑκατοστήσας σκέψεις τῶν διασημότερων ποιητῶν καὶ συγγραφέων ὑπὲρ καὶ κατὰ τῆς γυναικός, συμπεραίνων δ' εἶπεν. « Ἡ γυνὴ εἶνε ἄγγελος, ὅταν μᾶς ἀγαπᾷ, καὶ δαίμων ὅταν δὲν μᾶς ἀγαπᾷ».

N. ΚΑΡΔΑΤΑΚΗΣ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

Λύσεις δεκατὶ μέχρι 14 Ἀπριλίου

- 84) **Αἶνιγμα.** Πεντακέφαλος, τετράψυχος, ἑκατονοταδακτυλανυχός.
Ἐστᾶλη ὑπὸ Ἐλευθερίου, ἐκ Ρεθύμνης.
- 85) **Αἶνιγμα.** Ἐὰν φίλε μου προσέσῃς μιὰ μικρὰ ἀντικουμια σ' ἓνα φθόγγον μουσικόν θὰ ἐξέλθῃ μιὰ λέξις τῆς ἢ παντοῦ ἀμείεινε π. ἀγχα φυσικόν.
Ἐστᾶλη παρὰ Μ. Γ. Σφακιανάκη
- 86) **Πρόβλημα.** Πῶς δύναται νὰ λυθῇ ἡ ἰσότης.
 $5 + 10 + 200 = 1$;
Ἐστᾶλη ὑπὸ «182» ἐξ Ἱερρακλείου
- 87) **Λογοπαίγιον.** Πότε τρέχουν τὶς πηλῆ ἄστρα;
- 88) **Στοιχειογράφος.** Εἰς ὄπλον ἀμυντικὸν τὰ δύο ἄκρα ὑπερβεῖς καὶ μονάξω χροικὴν σχηματίζεις καὶ [ἀπορεῖς].
Ἐστᾶλησαν παρ' Ἀγιώπιου
- 89) Ἐρωτήσεις.
- 1) Πότε τρώγει τὶς μουτικὴν;
 - 2) Πότε ὁ πεπουτιστὴς γίνεαι ἐπικίνδυνος;
 - 3) Ποῦν ὀπωρικόν φωνάζει. Ἄχ! ἔλαστον;
- 90) Ἐκρυμμένα ὀνόματα ζῶων
- 1) Ὁ Κρότος πατὴρ τοῦ Διδος ἦτο
 - 2) Τὸ "ἅγιον ὄρος" θως ἑκαλεῖτο.
- 91) Ἀπρόοπτον.
- Εἶκοσι πέντε καὶ τριάκοντα δύο πῆσα κύνουν:

92) Γρίφος

Λ Η Κωστῆ Κωστῆ Κωστῆ Κωστῆ

- Ἐστᾶλησαν παρὰ Κρητ. Ἀστέρος
- 93) **Περόνη.** Νὰ ἀντικατασταθῶσιν αἱ ἐξῆς τὲλ ἴσι διὰ γραμμάτων ὥστε νὰ ἀναγινώσκηται καθέτως πολυτίμην τι μέταλλον, δεξιαντίως ὅσοι τι τῆς Λυδίας, δεξιὰ πρόθεσις, ἀριστερὰ μέλος τι τοῦ σώματος.
Ἐστᾶλη παρὰ Ἐμμ. Ἰγγλεζάκη
- 94) **Κρυπτογραφικόν**
- Ἐγφονξ = ποταμὸς τῆς Ρωσίας
φγα = ἄνθος
νφοχρημξ = ἀστερισμὸς
- Ἐστᾶλη παρὰ δεσποινίδος Κατ. Μιχαηλοῦ
- 95) **Αἶνιγμα** Ὅπως εἶμαι ἂν μ' ἀρίστης Ἡμῶν Κρατος ἰσχυρόν ἂν μὲ ἀποκεφαλίσῃς Βασιλεὺς θέ νὰ γεῶ.

96) Στρυγίς

- (1) * * * * (2)
α γ Ν' ἀντικατασταθῶσιν οἱ ἀστερίσκοι διὰ γραμμάτων, ὥστε καθέτως νὰ ἀναγινώσκηται τίτλος, ὀριζοντίως ὑπάλληλος, διαγωνίως α — β ὄργανον προφυλάξεως, β — γ θηρίον, 1 — 2 σύνδεσμος
- (3) * * * * (4)
2 — 3 τροφή, 3 — 4 πρόθεσις καὶ 4 — 5 ἐπίρρημα.
- (4) * * * * (5)
β β
- (2) * * * * (3)
Ἐστᾶλη παρὰ Κυθηρίου

Βραβεῖα.

Βραβεῖον 1ου. Μία εἰκὼν τῆς Α. Εἰ τοῦ Ὑπατου Ἄριστοῦ, προσεγεθῆσεν παρὰ τοῦ Ἐλευθερίου καὶ 2) Οἱ Ἑθνικοὶ Παλμοὶ ἀξίας δραχ. 2.

Βραβεῖον 2ου. Ἡ ἱστορία τοῦ Π Μετ' ἀξίας 4,50.

Λύσεις 9ου ὀυλλαδίου

- 1) Αἶνιγμα. Ἄπτερα — πτερὰ.
- 2) Αἶνιγμα. Ρώθων ὄθων
- 3) Αἶνιγμα. Ἀνὰ — παρὰ — διὰ = Ἀναπαροδία.
- 4) Ἐρωτήσεις.
- α) Τὸ εἰρισκόμενον ἐντὸς τοῦ κυάμου. β. Τὸ πῦρ. γ) Ὁ ἡμίονος
- 5) Ἀπρόοπτον. Διότι δὲν πηγαίνει μόνον του.
- 6) Λογοπαίγιον. Ἡ χεῖρ ἰδών.
- 7) Γρίφος Κανέν
- 8) Κεκρυμμένο ὄνομα πτητοῦ Ἀγλῶν (ἀπροσεκτοῦντα ἰδών).

Λύται

Α' Βραβεῖον ἔλαβον 1) Μαρ. Β. Χατζηγιάννης, 2) Ἄπτερος Χρυσθαλλίς ἐξ Ἀλικιανῶν, 3) Ν. Καροδάκης, 4) «Κρητ. Ἀστέρ», 5) Πέτρος Βαρουδάκης, 6) Ἀντ. Σταματάκης, 7) Κυθήριος.

Β' Βραβεῖον 1) Ο Γαλατικὸς, 2) Ἡ «Ροδοδάκτυλος ἡθ.», 3) Ἀγνωστὸς, 4) Μ. Γ. Σφακιανάκης, 5) Ἐλ. Κ. Μισσοτακὸς, 6) Ἐλευθεριεῦ, 7) Ὁ ἐκ Τάρρας Σφακιῶν, 8) Τὸ Ναυτόπτερον τῆς Κρήτης, 9) Ροδόχρυσος, 10) Ὁ 182, 11) Ἴω Γ. Παπαδάκης, 12) Ἡ Διφ. η, 13) Ἄνδρ. Τζ. φάκι, 14) Ἡ Μέλισσα, 15) Σ. Ξανάκης, 16) Νότος, 17) Φ. Πετυχάκης, 18) Εὐαγ. Τρικουράκης καὶ 19) Ἀτρόμητος

Τὴν εἰκόνα λαμβάνει ὁ Μ. Χατζηγιάννης, τοὺς ἑθνικοὺς Παλμοὺς ὁ Π. Βαρουδάκης καὶ τοὺς Λύκους ὁ Ν. Καροδάκης. Τὴν ἱστορίαν τοῦ Μ. Αλεξάνδρου ὁ Γαλατικὸς καὶ τὴν Πολιορκίαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὁ Ἄνδρ. Ζητικός

Τύποις Μ. Ι. Σαλιβέρου — Χανιά